

การระบาดของโรคหัดนอกพื้นที่ชายแดนใต้ ฉบับที่ 2

ข้อมูล วันที่ 9 มิถุนายน 2568

กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

โรคหัด เกิดจากเชื้อไวรัส Measles ติดต่อกับการไอ จาม หรือพูดคุยระยะใกล้ชิด แพร่กระจายได้ง่าย ระยะฟักตัว 7 – 21 วัน ผู้ป่วยจะมีอาการไข้ มีผื่นนูนแดง (maculopapular rash) น้ำมูกไหล ไอ ตาแดง ภาวะแทรกซ้อนที่สำคัญและรุนแรงคือปอดอักเสบและสมองอักเสบ ซึ่งเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตได้ โดยเฉพาะในเด็กเล็ก โรคหัดเป็นหนึ่งในโรคกำจัดกวาดล้างตามพันธสัญญานานาชาติ

ข้อมูลการเฝ้าระวังโรคหัดจากฐานข้อมูลโปรแกรมโรคกำจัดกวาดล้าง กรมควบคุมโรค ข้อมูลระหว่าง วันที่ 1 มกราคม - 9 มิถุนายน 2568 พบว่ามีรายงานผู้ป่วยไข่ออกผื่นหรือสงสัยหัดทั้งสิ้น 1,199 ราย พบผู้ป่วยยืนยันโรคหัดและผู้ป่วยที่มีประวัติเชื่อมโยงทางระบาดวิทยา 410 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 0.63 ต่อแสนประชากร มีรายงานผู้ป่วยยืนยันเป็นกลุ่มก้อน 25 เหตุการณ์ เป็นเหตุการณ์ในพื้นที่ชายแดนใต้ 13 เหตุการณ์ โดยเป็นการระบาดในโรงเรียน 9 เหตุการณ์ ชุมชน 3 เหตุการณ์ และห้างสรรพสินค้า 1 เหตุการณ์ และนอกพื้นที่ชายแดนใต้ 12 เหตุการณ์ โดยมีข้อสังเกตที่สำคัญดังนี้

1. จากการเฝ้าระวังโรคหัดพบผู้ป่วยกระจายไปทุกภูมิภาคของประเทศไทยโดยเฉพาะใน ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (รูปที่ 1) พบสัดส่วนการรายงานผู้ป่วยยืนยันโรคหัด และผู้ป่วยที่มีความเชื่อมโยงทางระบาดวิทยา เพิ่มมากขึ้นในพื้นที่นอก 4 จังหวัดชายแดนใต้ (รูปที่ 2) สำหรับเหตุการณ์ผู้ป่วยกลุ่มก้อนนอกพื้นที่ชายแดนใต้ 12 เหตุการณ์ ในกรุงเทพมหานคร จันทบุรี ชลบุรี ชัยภูมิ ระนอง ระยอง สระแก้ว และประจวบคีรีขันธ์ โดยเป็นการระบาดในโรงเรียน 1 เหตุการณ์ ครอบครัว 6 เหตุการณ์ ชุมชน 1 เหตุการณ์ สถานที่ทำงาน 2 เหตุการณ์ โรงพยาบาล 1 เหตุการณ์ และเรือนจำ 1 เหตุการณ์ โดยจำนวนผู้ป่วยอยู่ระหว่าง 2 – 22 ราย (มีฐาน 3 รายต่อเหตุการณ์)

2. พบผู้ป่วยที่ไม่ใช่สัญชาติไทยสัดส่วนที่เพิ่มมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็น สัญชาติกัมพูชา (ร้อยละ 3.95) และเมียนมา (ร้อยละ 3.21) โดยผู้ป่วยที่ไม่ใช่สัญชาติไทยกระจายอยู่ในจังหวัด ท้องเที่ยวและชายแดนฝั่งตะวันออก ได้แก่ กรุงเทพฯ, ประจวบคีรีขันธ์, ระยอง, จันทบุรี, สงขลา, สระแก้ว, ชลบุรี, ฉะเชิงเทรา, นครราชสีมา, อุตรดิตถ์, สุราษฎร์ธานี, ยะลา, ภูเก็ต, ตรัง, และพระนครศรีอยุธยา

3. ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2568 เป็นต้นมา พบผู้ป่วยยืนยันและสงสัยโรคหัดชาวไทย ที่มีประวัติเดินทางไปทำงานในปอยเปต ประเทศกัมพูชา กลับเข้าประเทศไทยเพื่อตรวจรักษาในโรงพยาบาลอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในจังหวัดสระแก้ว นอกจากนี้ยังพบผู้ป่วยยืนยันและมีความเชื่อมโยงทางระบาดวิทยา อย่างต่อเนื่องในจังหวัดระยอง และเริ่มพบผู้ป่วยประปรายในจังหวัดชลบุรี

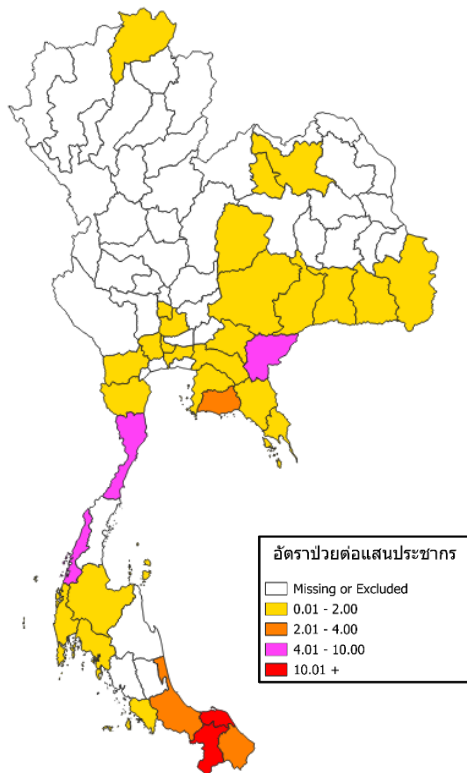
4. มีรายงานผู้ป่วยยืนยันโรคหัดและมีความเชื่อมโยงทางระบาดวิทยาอย่างต่อเนื่องในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เริ่มพบผู้ป่วยตั้งแต่สัปดาห์ที่ 9 จนถึงสัปดาห์ที่ 21 โดยผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป
5. เริ่มพบเชื้อหัดสายพันธุ์ B3 เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นสายพันธุ์ที่มีรายงานพบในประเทศเพื่อนบ้าน (เวียดนาม กัมพูชา) โดยมีรายงานผู้ป่วยติดเชื้อหัดสายพันธุ์ B3 ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จันทบุรี ชลบุรี ตราน นครราชสีมา ระยอง สระแก้ว สุราษฎร์ธานี และพบการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรมของสายพันธุ์ B3 ในผู้ป่วยจังหวัดสระแก้วและจังหวัดสุราษฎร์ธานี
6. ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2567 พบแนวโน้มการรายงานผู้ป่วยโรคหัดเพิ่มสูงขึ้นที่ประเทศกัมพูชา ลาว และเวียดนาม (รูปที่ 4)

สรุปและคำแนะนำในการป้องกันและควบคุมโรค

จากสถานการณ์ที่พบผู้ป่วยในพื้นที่นอกพื้นที่ที่มีการระบาดเป็นประจำเพิ่มมากขึ้น จึงควรมีการเฝ้าระวังที่เข้มข้นเพื่อการตรวจจับโรคได้อย่างรวดเร็ว และการควบคุมโรคที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะพื้นที่ในเขต **จังหวัดที่มีพื้นที่ติดชายแดนด้านตะวันออก จังหวัดท่องเที่ยว และกรุงเทพมหานคร ให้ได้ตามมาตรฐาน** ที่องค์การอนามัยโลกกำหนด พร้อมทั้งติดตามสถานการณ์โรคอย่างใกล้ชิด **เมื่อพบผู้ป่วยไข่ออกผื่นชนิด maculopapular rash หรือสงสัยโรคหัด ต้องมีการสอบสวนโรคเฉพาะรายเพื่อหาที่มาของการเกิดโรค และหากมีการระบาดเป็นกลุ่มก้อนควรสอบสวนอย่างเข้มข้น โดยเฉพาะประวัติการได้รับวัคซีนป้องกันโรคหัด ประวัติการเดินทางภายใน 21 วัน ประวัติการสัมผัสผู้ป่วย พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างเลือด** ส่งตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ ภายใน 48 ชั่วโมง **และเก็บตัวอย่าง Throat/nasal swab** ส่งตรวจหาสายพันธุ์ เพื่อให้ทราบแหล่งที่มาของเชื้อ รวมทั้งรายงานผู้ป่วยโรคหัด ผ่านฐานข้อมูลโปรแกรมโรคกำจัดกวาดล้าง (<https://appsdoe.moph.go.th/measles>) และทำการค้นหาผู้สัมผัสใกล้ชิดที่มีความเสี่ยงสูงเพื่อติดตามอาการ และพิจารณาให้วัคซีนหลังสัมผัสโรค รวมทั้งให้คำแนะนำในป้องกันการแพร่กระจายเชื้อต่อไป

นอกจากนี้ ควรมีการ**เพิ่มความเข้มข้นของการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล** เมื่อพบผู้ป่วยโรคหัด ควรมีการแยกโรค แยกผู้ป่วยในจุดรอพบแพทย์ กรณีเป็นผู้ป่วยในควรจัดให้ผู้ป่วยอยู่ในห้องแยก **พร้อมทั้งเตรียมพร้อมป้องกันโรคหัดในบุคลากรด้านหน้า** โดยการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคหัด ตรวจสอบประวัติการได้รับวัคซีน และรับวัคซีนป้องกันโรคหัดในกรณีที่ไม่ได้ประวัติการได้รับวัคซีน ในกรณีสัมผัสผู้ป่วยโรคหัด ควรสังเกตอาการอย่างใกล้ชิด หากมีการติดเชื้อให้เข้ารับการตรวจรักษาโดยทันที ทั้งนี้สามารถติดตามข้อมูลสถานการณ์โรคหัดได้ที่ เว็บไซต์กองระบาดวิทยา <https://ddc.moph.go.th/doe/pagecontent.php?page=1862&dept=doe>

รูปที่ 1 อัตราป่วยโรคหัด (ผู้ป่วยยืนยัน และผู้ป่วยเชื่อมโยงทางระบาดวิทยา) จำแนกรายจังหวัด
ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 9 มิถุนายน 2568

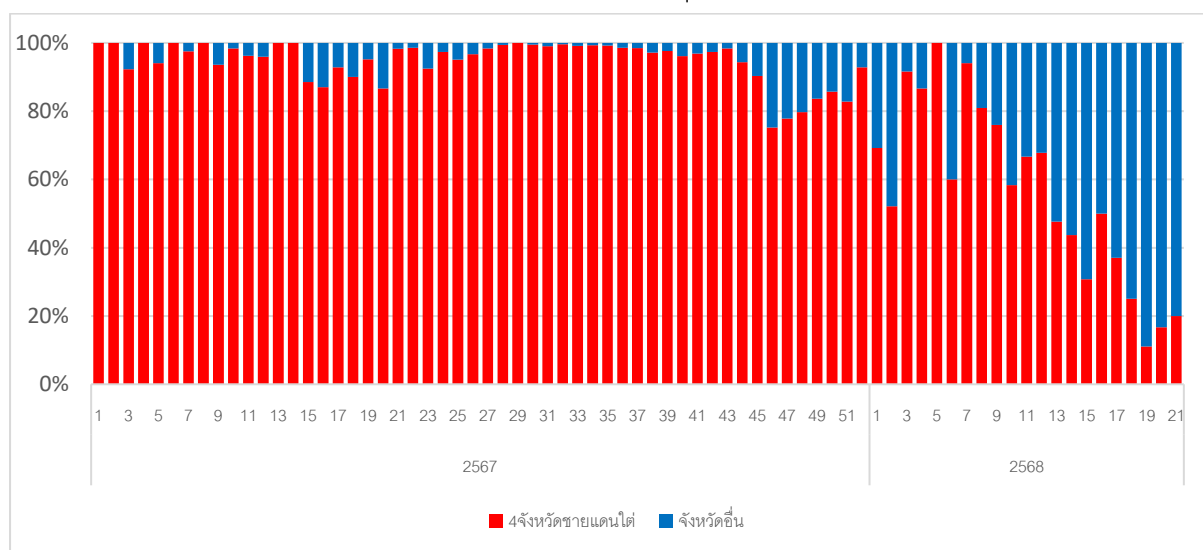

ที่มา: ข้อมูลการจัดกวาดล้างโรค

จังหวัด	อัตราป่วยโรคหัดต่อแสนประชากร 10 อันดับแรก
ยะลา	16.55
ปัตตานี	11.93
สระแก้ว	5.56
ระนอง	5.56
ประจวบคีรีขันธ์	5.01
นราธิวาส	3.41
สงขลา	2.60
ตราด*	1.84
ระยอง	1.82
จันทบุรี	1.32

*จังหวัดตราด มีรายงานผู้ป่วยจากต่างประเทศเข้ามารับการรักษาในประเทศไทย
(imported case) 3 ราย

รูปที่ 2 จำนวนและสัดส่วนผู้ป่วยโรคหัด/หัดเยอรมัน และผู้ป่วยเชื่อมโยงทางระบาดวิทยาตามสัปดาห์
การรายงาน ของ 4 จังหวัดชายแดนใต้ และจังหวัดอื่นๆ

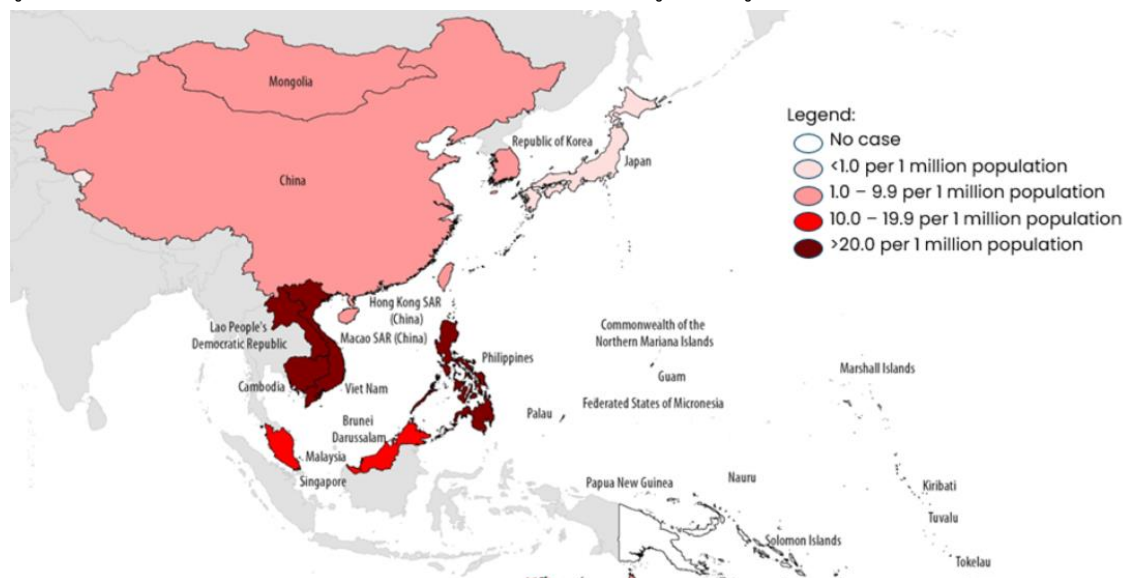
ที่มา: ข้อมูลการจัดกวาดล้างโรค

รูปที่ 3 จำนวนผู้ป่วยยืนยันหักทางห้องปฏิบัติการ ผู้ป่วยที่มีความเชื่อมโยงทางระบาดวิทยา และผู้ป่วยที่มีอาการเข้าได้กับโรคหัด ของนอกจังหวัดชายแดนใต้ที่พบผู้ป่วย จำแนกตามสัปดาห์ที่เริ่มป่วย ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2568 - 9 มิถุนายน 2568

จังหวัด/week	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	รวม
ปัตตานี	11	5	8	3	15	9	8	12	14	13	18	9	7	4	4	1	8	2	2		1		1	155
ยะลา	9	5	10	13	9	7	7	6	9	4	7	6	6	4	2	4	3	1	1	1	2	1		117
นราธิวาส	12	12	3	7	5	7	2	3	5	3	6	1	3	1	2	1	4	2	1	1	3	1		85
สงขลา	2	6	2	2	1	4	2		2	4	2	6	2	3		3	1	1						44
สระแก้ว									2	2	1	3	3	4	1	5	3	6	3	3			1	37
ประจวบคีรีขันธ์				1					1		1	4	2	3	2	1	7	2	1	2				27
กรุงเทพมหานคร	5	6						2				1	2			3	4				1			24
ระยอง					1		2	1	2	2					1	1	3		1		2	5	1	22
นครปฐม						1	1		10	2	2								1					17
สตูล	2	3													1				1		4			11
ระนอง					10														1					10
จันทบุรี		1								1			2							1	1	1		7
ชลบุรี																1	2		1			1		5
ตราด						1					2										1			4
สระบุรีธานี								1				1		1									1	4
อ่างทอง		1											1									2		4
ฉะเชิงเทรา	1		1	1																				3
ชัยภูมิ						1		1														1		3
นครราชสีมา										1	1			1			1	1					1	3
สุรินทร์											2													3
อุดรธานี																							1	3
อุบลราชธานี	1																					1		3
กระบี่												1					1							3
เชียงใหม่							1						1											2
เชียงใหม่													1		1									2
นนทบุรี																	1	1	1					3
บุรีรัมย์																1					1			2
เพชรบุรี																						1		2
ภูเก็ต	1																							2
ราชบุรี																	1							2
กาญจนบุรี																						1		2
ตรัง							1																	1
ปราจีนบุรี												1		1										1
พระนครศรีอยุธยา																						1		1
พังงา																								1
มุกดาหาร										1			1											1
ร้อยเอ็ด																								1
ศรีสะเกษ																								1
หนองบัวลำภู																								1

ที่มา: ฐานข้อมูลการจัดกาต้กลางโรค

รูปที่ 4 อัตราป่วยโรคหัดในประเทศลาว เวียดนาม และกัมพูชา ข้อมูล ณ วันที่ 20 มีนาคม 2568

ที่มา: องค์การอนามัยโลก

เรียบเรียงโดย ปรางณพิชญ์ วิหารทอง ภูมิภัทร ยอดชมพู ภาวินี ด้วงเงิน

กลุ่มพัฒนาระบบเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาโรคติดต่อ

กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค